

Sygn. akt VI U 3578/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Ewa Milczarek

Protokolant – st. sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2020 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: L. B. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 24 września 2019 r., znak: (...)

w sprawie: L. B. (1)

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rekompensatę

oddala odwołanie.

Na oryginalnie właściwy podpis.

Sygn. akt VI U 3578/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 września 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ubezpieczonemu L. B. (1) prawa do rekompensaty z uwagi na to, iż nie został udowodniony wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Odwołanie od decyzji organu rentowego wniósł ubezpieczony zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 21 oraz art. 23 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych skutkujące nieprzyznaniem ubezpieczonemu rekompensaty przy ustaleniu kapitału początkowego. Ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie rekompensaty i przyznanie jej ubezpieczonemu w formie dodatku do kapitału początkowego. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał między innymi, że od 8 grudnia 1973 roku do 2 listopada 1976 roku, a następnie od 8 listopada 1976 roku do 31 grudnia 1990 roku był zatrudniony jako mechanik samochodowy w pełnym wymiarze czasu pracy i wykonywał pracę wyłącznie w kanale remontowym. Ubezpieczony także podkreślić, że świadectwo pracy nie stanowi jedyne dokumentu, w oparciu o które możliwe jest ustalenie prawa do rekompensaty.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie

i podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony L. B. (1) (ur. (...)) był zatrudniony w Krajowej Państwowej (...) Oddział w I. od dnia 8 grudnia 1973 roku do dnia 2 listopada 1976 roku na stanowisku mechanika samochodowego. W trakcie tej pracy ubezpieczony odbywał służbę wojskową w latach 1974-1976. Ubezpieczony został wcielony do (...), dnia 26 października 1974 r. został przydzielony do (...) w funkcji kursanta. Dnia 3 kwietnia 1975 r. ubezpieczony ukończył kurs kierowców transportera BRDM (skrót oznacza opancerzony pojazd rozpoznawczy), a w dniu 8 kwietnia 1975 r. został przydzielony do(...)

z funkcją kierowcy transportera kołowego. W dniu 6 października 1976 r. ubezpieczony został zwolniony z wojska i tego samego dnia został przeniesiony do rezerwy po odbyciu zasadniczej służby wojskowej. Ubezpieczony w czasie zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w kanałach remontowych przy naprawie autobusów. Praca odbywała się w systemie trzymianowym.

Następnie, ubezpieczony był zatrudniony w Gminnej Spółdzielni (...) w s. od dnia 8 listopada 1976 roku do dnia 31 grudnia 1990 roku w pełnym wymiarze czasu pracy jako mechanik samochodowych. Ubezpieczony ukończył kurs diagnostyki samochodowej. Jako mechanik samochodowy ubezpieczony naprawiał samochody marki Ż., N., R.. Ubezpieczony naprawiał sprzęgła, tylne mosty, zawieszenia oraz spawał nadwozia. Ubezpieczony dokonywał także napraw niektórych podzespołów np. rozrusznika, wymiany blacharki, przy malowaniu samochodu pistoletem oraz pracował przy ładowaniu akumulatorów. Ubezpieczony był brygadzystą i nadzorował także pracę uczniów. Ubezpieczony otrzymywał dodatek w związku z pracą w szkodliwych warunkach oraz mleko.

Dowód: akta sądowe – świadectwa pracy k. 8-10, zeznania ubezpieczonego protokół k. 41, zeznania świadków E. B. i L. B. (2) protokół k. 42-44; dokumenty zgromadzone w aktach osobowych; pismo (...) z dn. 2.03.2020 r. k. 48.

W dniu 1 czerwca 2017 roku ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 23 czerwca 2017 roku organ rentowy odmówił prawa do emerytury wskazując, iż nie został udowodniony wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony nie odwołał się od tej decyzji. W dniu 14 stycznia 2019 roku ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 29 stycznia 2019 roku organ rentowy przyznał ubezpieczonemu emeryturę od (...) roku, tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Dowód: akta organu rentowego – wniosek o emeryturę z dn. 1.06.2017 r. k. 1-8, wniosek o emeryturę.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, zeznań świadków oraz zeznań ubezpieczonego. Zeznania świadków E. B. i L. B. (2) oraz zeznania ubezpieczonego zostały uznane przez Sąd za wiarygodne, ponieważ były spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniały.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługiwało na uwzględnienie. Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Jak wynika z treści art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w wieku obniżonym, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których wyżej wskazanym osobom przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ww.

ustawy). Przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, które nadal zachowały swoją moc na warunkach określonych w art. 32 ust. 4 ww. ustawy, mają zastosowanie do wszystkich pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zgodnie

z § 4 ust. 1 ww. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace

w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy

w szczególnych warunkach.

W niniejszej sprawie sporną przesłanką była kwestia osiągnięcia przez ubezpieczonego co najmniej 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach. Przeprowadzone postępowanie dowodowe i materiał zebrany

w toku postępowania w sposób jednoznaczny wskazują, iż charakter i rodzaj prac wykonywanych przez ubezpieczonego w spornym okresie odpowiada pracom, o jakich mowa w wykazie A załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze w dziale XIV poz. 16 – prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

W związku z powyższym konieczne było zbadanie, czy nie zaszła przesłanka negatywna, o której mowa w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ubezpieczony w dniu 1 czerwca 2017 roku złożył wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 23 czerwca 2017 roku organ rentowy odmówił prawa do emerytury wskazując, iż nie został udowodniony wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony nie odwołał się od tej decyzji. W pierwszej kolejności należy wskazać, iż już z utrwalonego orzecznictwa wynika, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła ex lege prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie zrealizowała tego prawa wskutek niezłożenia wniosku o świadczenie (wyrok SN z dn. 16.05.2018 r., III UK 88/17, Lex nr 2549286). Celem rekompensaty jest bowiem zapewnienie pracownikom uzyskania odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub

o szczególnym charakterze, jak również emerytury pomostowej. Wynika to wprost z definicji rekompensaty zamieszczonej w art. 2 pkt 5 ustawy

o emeryturach pomostowych. Powyższe przepisy (art. 21 oraz art. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych) muszą być odczytywane łącznie

i rozważając prawo do rekompensaty nie można tracić z pola widzenia jej odszkodowawczego charakteru określonego powołaną definicją. Z definicji rekompensaty wynika, że jest ona kierowana do tych ubezpieczonych, którzy wskutek wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych – zawężającej krąg uprawnionych do tego świadczenia w stosunku do zakresu podmiotowego poprzedniej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze utracili możliwość ubiegania się o emeryturę z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, jak i dodatkowo nie nabędą uprawnień do emerytury pomostowej. O nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Nabycia prawa do świadczeń należy więc wiązać ze spełnieniem ustawowych warunków nabycia tego prawa i równocześnie nie można nabycia prawa utożsamiać z przyznaniem

i wypłatą świadczenia, którą to kwestię reguluje art. 129 ust. 1 ustawy

o emeryturach i rentach z FUS, nakazujący wypłacanie świadczenia od dnia powstania prawa, nie wcześniej jednak niż od miesiąca w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 25 stycznia 2017 r., III AUa 642/16, Lex nr 2583242; wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 19 grudnia 2019 r., III AUa 546/18, Lex nr 2761764).

W przedmiotowej sprawie Sąd doszedł do przekonania, że ubezpieczony mógłby skutecznie ubiegać się o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych przy odpowiednim zastosowaniu art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ubezpieczony wiek 60 lat ukończył w dniu 19 stycznia 2014 roku, a na dzień 1 stycznia 1999 roku wykazał zarówno ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych (karta przebiegu zatrudnienia k. 17 akt organu rentowego), jak i 15 lat pracy w warunkach szczególnych (wszystkie wykazywane przez ubezpieczonego okresy pracy w warunkach szczególnych przypadają przed tą datą).

W związku z tym nie można stanowczo stwierdzić, że ubezpieczony utracił możliwość nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony wykazał posiadanie 15 lat pracy w warunkach szczególnych do dnia 1 stycznia 1999 r. i mógł to także wykazać odwołując się od decyzji odmownej. Ubezpieczony nie poniósł szkody przez działania ustawodawcy zmieniającego system emerytalny – ubezpieczony nie skorzystał z emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach podejmując decyzję o niezaskarżeniu decyzji, w której organ rentowy odmówił prawa do emerytury. Prawo do rekompensaty nie przysługuje ubezpieczonemu, który pomimo legitymowania się 15 latami pracy w warunkach szczególnych, spełnił warunki do przyznania mu z tego tytułu emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, bez względu na to, czy z uprawnienia skorzystał, tj. czy prawo to zrealizował, bo to było tylko zależne od niego.

Mając na względzie powyższe, Sąd oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 K.p.c.

SSO Ewa Milczarek